

מנחות טו

עניין: קריאת שמע בלא תפילין

ברכות יד:

אמר עולא "כל הקורא ק"ש בלא תפילין כאילו מעיד עדות שקר בעצמו א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן כאילו הקריב עולה בלא מנחה וזבח בלא נסכים: ואמר רבי יוחנן הרוצה שיקבל עליו עול מלכות שמים שלמה

רש"י במדבר כג, כד

(כד) הן עם כלביא יקום וגו'. כשהן עומדין משינתם שחרית הן מתגברים כלביא וכארי לחטוף את המזות ללבוש טלית לקרוא את שמע ולהניח תפילין: לא ישכב. כלילה על מטתו עד שהוא אוכל ב ומחבל כל מזיק

שו"ת האלף לך שלמה או"ח סי' שנד

ומה שהעיר על מה שאחז"ל בברכות כל הקורא ק"ש בלא תפילין כאילו הקריב עולה בלי נסכים הקשה הרי בעולה אמרינן במנחות שיכול להקריב עולה היום ונסכין למחר וא"כ למה לא יועיל אם יקרא ק"ש ואח"כ יניח תפילין. זה דק"מ דשאני ושאני נסכים אלו ענין בפ"ע ואין עדין חיוב להביא נסכים רק כשהקריב עולה אז כל זמן שהוא מביא נסכים שייכין לעולה אבל תפילין הוי חוב כל היום רק עתה בסלוהו דאין בידינו לשמרו כראוי אבל מן התורה הוי חוב כל היום אז כל שעה שיושב י"ד בשביל חובת שעתא הוא ואין ראוי דשייכא דק"ש שלפניו לכך לא מהני לתשלומין דק"ש והוי קורא ק"ש בלי תפילין כלל וא"ש ודוק:

נפש חיה לרבי ראובן מרגליות סי' כה

פ"ע ב' ויניח תפילין בביתו וכו', מן הגרי"ש צ"ח בית יצחק אורח סי' י"ז האריך בענין אמירת ק"ש בלא תפילין בדוקר שנהגו בן רבים וכן שלימים והביא אחרי קודם מרן מלובלין וז"ל כי אמרם כאלו מעיד וכו' היינו שאינו מניח כלל תפילין אבל לא על הקורא במחשבה להניח אח"כ, ומלאתי רא"י נכונה לזה מדקדוק סגנון הזוה"ק בפי' ואמתקן רס"ה פ"א מאן דיעול קמי לבי כ"י ש"ת א ולא תפילין בריש"י וכו', היינו שנכנס להתפלל בלא תפילין וענין שאמרו בבבליהו ח' ע"ב אסור לו לאדם שיטבור אחורי ביהכניס בשעה שהטבור מהפלים וכו' ולא אמרן אלא דליכא בי כנישתא אחריתא אבל איכא בי כנישתא אחריתא לית לן בה שהרואה יאמר שבבי כנישתא אחריתא עייל והי' כשמתפלל בלא תפילין הוי כליכא בי כנישתא אחריתא אבל כשקורא ק"ש בלא ברכות' בלא תפילין הרואה ידע, שיקרא אח"כ ק"ש כמקומו ולא מימיו עדות שקר, עיין בשפ"ת להלן סי' מ"ז סק"ד צ"ח שם הלבוש ויענין ברש"י ברכות י"ד ע"ב ד"ה וסיפא שנקט עולה ומקיים מזות ק"ש ותפילין ותפלה וכו' שהקדמ' ק"ש לתפילין [וזה כאשר העיר בבית יצחק שם מרש"י פ"ה ס' בלק, פ"ה הן ע"ס כלביא יקום, אמנם יענין רש"י סוכה מ"ז ספ"א ד"ה מזות הדבה שנראה שאין להוכיח מזה], ובכלל זיל בחר בטמא שנשאלתי על ענין

עמק יהושע האחרון דף קנט:

ואין לחוש במה שקורא ק"ש בלא תפילין, כי מה שאמרו רז"ל הקורא ק"ש בלא תפילין כאילו מעיד עדות שקר, דוקא אם אינו מניח תפילין כלל, אבל אם מניח תפילין אחר כך מותר לקרות ק"ש בלא תפילין, וכן אמר הה"ק רבינו יעקב יצחק מלובלין וצלחה, והביא ראיה מראשונים בגמרא הקורא קריאת שמע בלא תפילין בלא הקריב זבח בלא נסכים, והרי ק"ל המקריב זבח היום מביא נסכים אפילו למחר, כן הכא אם מניח תפילין אחר כך לית לן בה. וכן הסכים הלבוש והרב ההניא בש"ע וכן נהגו כל צדיקי וגאוני הדור לומר מיד כל השלש פרשיות כדברי המקדש מלך והפ"ח הג"ל:

לבושי מרדכי תליתאי או"ח סי' ה

והנה אח"כ הראה לי ה"ב כ"ה אברהם נ"י בספר לקוטי מנהגים [ס"א] צ"ח כמה גדולים ולדיקים שנהגו בן. ומ"ש בגמ' הקורא ק"ש בלא תפילין כאילו מעיד שקר, היינו אם אינו מניח כלל, אבל אם מניח אח"כ אין לחוש, ושכ"כ המניח [בשו"ע הרב סי' ס"א], ודאי הלשון קשה דא"כ הא הוי קרקפתא דלא מנה תפילין דמנה אותו במס' ר"ה [י"ז ע"א] פושעי ישראל בגופן, וכי צוה מיירי לומר כאלו מעיד עדות שקר. מ"מ מה בידינו לחלוק על תקיפי מין, הנח להם לישראל אם אינן נביאים בני נביאים הם.

בית יצחק (שמלקס) או"ח סי' יז, ב

שליחא הוא דעויה אצל לדין דתפילין אינו טמא צנצנה וי"מ ולי' וק"ש טמא וי"מ לק"ש טעמות חריד וגם קבלה עני"ש ולתפילין טעמם אחת טעמים עני' לקרי' ק"ש קדים ואין מדברי הגו' דרב קוש"א על אונתה סמוך ובסבי' מיוסנין דברי רש"י צמח"ש פ' בלק על מקרא סן עם כלביא יקום שפירש"י לחטוף את סמטתם ללבוש טלית ולקרות שמע וללבוש תפילין וזה סימל דברי תפילין קדים וכבר תמס ע"ז צ"ח אפרים להכיל כיחל דלדין דצנצנה לז"ח ק"ש קודם ובגו' קאי דוחא לרב ולפ"ז יאל למ דסקוצרים חס"ע חייב צתפילין ואין ראי'